

Najprej vajenski internat

Zapiski s 3. redne seje občinskega ljudskega odbora Novo mesto — Za predsednika OBO je bil izvoljen mag. pharm. Boris Andrijašič

Oba zbora občinskega ljudskega odbora Novo mesto sta se sestala na skupni seji 31. januarja 1958. OBO je reševal in rešil več važnih gospodarskih vprašanj, skicpal je o zbirnih volivcih in izvolil je predsednika. Da so bile naloge težke, vidimo že po trajanju seje, saj se je pričela ob 9.30 in končala ob 16. uri.

Glavni del razprave sta zavzela vajensko upravljanje in vprašanje blagovnega prometa. V poročilu o problemih vajenskega šolstva, ki ga je dal svet za šolstvo, je bilo podrobno obdelano to vprašanje. Med vajenci je precej otrok pad-

lih borcev (42,4%), od teh pa je več kot polovica je delno preskrbljenih za šolanje. Več kot tretjina jih hodi eno uro ali celo dve uri daleč vsak dan na delo ali v šolo, razen tega pa morajo še doma delati v vzgojnem pogledu so doma prepuceni samim sebi ali pa so večinoma še pod vplivom zaostale, nesodobne vzgoje. Nekateri vajenci kosijo sile ko pridejo domov, to pa je navadno v večernih urah. Malice nikakor niso zadostne, da bi mlademu človeku dale dovolj kalorig.

Odborniki so tako stali pred izbiro: ali zgraditi vajensko šolo ali vajenski internat. Sredstva, ki so na razpolago, so zelo pičila. V razpravi so se odločili za gradnjo vajenskega internata. Sprejet je bil tudi sklep, da se najame investicijsko posojilo, posamezna večja posojila pa bodo plačevala anuitete. Vprašanje vajenske šole bo rešeno zaslužno z nadzadavo nadstropja nad telovadnico osnovne šole, s čimer bodo pridobili 3 učilnice.

Poročilo o blagovnem prometu je natančno analiziralo blagovni promet občine v letu 1957 v primerjavi s prometom preteklih let. Ugotovljeno je bilo, da so posamezne panoge zadovoljivo napredovale (industrija), mestem ko nekatera ne sledijo splošnemu razvoju — predvsem ne obrt in trgovina (v tehničnem pogledu). V razpravi in poročilu je bilo predvsem obdelano vprašanje trgovine. Ugotovljeno je bilo, da je trgovina in po vojni praktično dobila skoraj nobenih investicij za prodajalne in opremo, še na predvojni ravni. Prodajalne so majhne, brez prirodnih skladišč. Specializirani trgovin skoraj ni. Kljub ne neprimerne in jih ni mogoče lepo aranzirati. V celotni trgovini vlada mrtvilo, nezainteresiranost in komercialna negibnost.

Promet na drobno in debelo je lani občutno porasel in je nad okrajnim povprečjem. Glede cen in izbire pa je slika drugačna. Najbolj problematična je preskrba s kruhom v Novem mestu zaradi ene same pekarnice. Ta problem bo rešen s tem, da bo JLA zgradila lastno pekarno v Bralinu, blizu Pavčičevo pekarno pa

Cepljenje šolskih otrok proti paralizni

Ta teden so začeli zdravnik cepiti tudi otroke 1. in 2. razredov osnovnih šol v našem okraju proti otroški ohromelosti (paralizi). Za vsako obsejino je dan cepilna posebej določen, o čemer bodo starši obveščeni preko šol. Tudi to cepljenje je prostovoljno. Upamo, da ne bo staršev, ki ne bi zagotovili otroku zdravja s tem, da bodo za friskratno cepjenje plačali 600 dinarjev (lahko v 2 obrokih). — Cepljenje socialno ogroženih otrok bo poravnala tudi tokrat pristojna občina.

Letos atomski reaktor

Na področju jedrske (nuklearne, ali kakor pravimo atomske) energije pri nas še dela 600 univerzitetno izobraženih strokovnjakov in prav toliko kadrov s srednjo strokovno usposobjenostjo. Skupno število znanstvenikov in strokovnjakov na tem področju je okrog 2000. Za letos bo začel obratovati naš jedrski reaktor, najvažnejši stroj za pridobivanje jedrske energije.

Naš obisk

Pred čebeljakom nad Lahinjo je že vsa žito. Čebelice se vračajo s skromne zimske paze z rumenimi hlačkami, polnimi cvetnega prahu. Nekaj naberejo na trobenticah in marjeticah, največ pa na leski, ki v Beli krajini že povod cvete. »To nosijo daj za zalogo«, nama je pojasnil tovarš Peter CRNIC iz Cronoljke, ki smo ga to pot obiskali. Živa, njegov vesel psček, se zaletava s smrčkom v čebelico, ki je padla na tla.

njih dveh mesecih. Saj se tudi razume na ta posej, tako da mu je celo nepismen Belokranjec rekel: »Se jaz ga bom naročil, zato ker je naš list. Bom pa vsaj klobaso vanj zavil...« Naročilnice ima vedno s seboj in dnevno naročijo pri njem časopis vsaj trije na-

»Boš pustila živa? ... Živa!« Potem se je spet obrnil k nama: »Zdaj niso tako hude kot v jeseni. Takrat pa dam kapo čez glavo. Če me katera v roko piči, pa nič zato, pravijo, da je še dobro za revno...«

Ne bi bila novinarka, če ne bi toliko časa stala pred čebeljakom, da je odprl še panj od zadaj. Kar gomazelo je marljivih delavk pod satu, ki ga je izvlekel. Nežno jih je božal po krilih in se nama smejal, ko sta se čudila, da ga nobena ne piči.

»Zdaj jih imam še pet let, ali šele lani sem dočel prvi uspeh s pridelkom. Sedaj pa usak dam polžem dve, tri žlice medu, ki je najboljši zdravnik za srce in žilve...«

Vinogradnik te povabi k majolki, tovarš Crnic pa h kozarcu medu. Tudi midva sva dobila žlice in priznati moram, da se jih nisva nič kaj branila. Saj veste, kako diši tista rjavorumena, domača »arcntija...«

Minogrede zbira tovarš Crnic tudi naročnike za Dolenjski list; skoraj sto novih je zbral samo v zad-

ročniki. Večkrat se mu zgodí, da reče kdo: »Glej, glej! Saj tale naš list ni nič slabši od drugih! Kar od danes naprej naj mi ga pošljete...«

Se letos bo tovarš Crnic obiskal prenekatero belokranjsko domačijo.

»Kakih 500 novih naročnikov se bo še dalo zbrati...« nama je dejal. Kako mu ne bi vsa vesela terjala! Da bo le zdravje, pa bo šlo.

Dosedanji uspehi niso majhni

Veliko so se pogovorili na kandidacijski konferenci v Metliki 2. februarja. Konferenci je predsedovala tovariška Slava Guštin iz Metlike, prisostvovali pa so ji mimo izvoljenih delegatov iz občin Semič in Metlika tudi politični aktivisti; obeh občin ter kandidata za zvezni zbor tovariša Jože Borštnar in Niko Belopavlovič.

Pred volitvami kandidata za republiški zbor so razpravljali o številnih gospodarskih in drugih vprašanjih. Poudarili je, da je od skupnih naporov vseh odvilen naš napredek, za katerega imamo dobre pogoje. Dosedanji uspehi, ki niso majhni, so plod naporov naših delovnih ljudi in razvijanja gospodarstva in družinskih odnosov na socialistični osnovi.

V razpravi so delegati načeli več vprašanj. Menili so, da bi izvoljeni poslanec moral priti večkrat med nje, ker se želijo z njim pogovoriti o številnih vprašanjih. Ponovno so načeli obvezno zdravstveno zavarovanje kmetijske prebivalstva. To bi bilo potrebno uvesti čimprej. Čeprav nosi velik del stroškov zdravilnega družba, na posemizni pridejo večkrat tudi stroški, da jih težko zmore. Tako je tak človek v času bolezn dvakrat prizadet. Na zmanjšani storilnosti in še ima izdatke za zdravljenje.

V zvezi z reorganizacijo šolstva se bodo pojavili novi številni problemi. V vsakem kraju ne bo mogoče organizirati osemletko, ki bo obvezna za vse otroke. Tovariš Belopavlovič je menil, da bi najlaže omogočili reden obisk osemletne šole v večjih centralnih otroških iz oddaljenih vasi s prevažno. To bi bilo tudi cenje kot gradnja šol in dijaških domov. Splah bi moral lokalni promet

TRGOVSKO PODJETJE »PETROL« V LJUBLJANI sprejme takoj v službo: poslovodje in dva prodajalca

na novi benelcni servis v Novem mestu.

Pogoji: za poslovodje izučen v trgovini; za prodajalce: izučen v trgovini. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitev pošljite na naslov: PETROL, podružnica Novo mesto.

17. februarja na novomeškem živilskem trgu

»Le baite po jajčka, jih dam po 15,« so vabljali ljudi na živilskem trgu. Kar nemudoma se je to slišalo, kajti v preteklih letih smo bili navajeni drugačnih besed. Milostno so prodale to ali ono stvar in pri cenah nikakor niso popuščale. Sedaj je to kar dober začetek in lahko upamo na najboljše.

Dobiti je bilo vsega: jajčka po 15 ali 15 din, oreha po 170 din tirkil, jabolka po 100 do 120 din kilogram, čebuljo po 120 din venec, za krožnik radiča so zahtevali 25 din, za krožnik motovilca 30 din, prav tako za krožnik regrata, za glavo zelja 20-30 din, za krožnik kisle repe ali zelja 25 din, za skodelico smetane 80 din, za skodelico masla 100-120 din, itd.

Prodajali so tudi razne okraske, lončene in volnene izdelke ter suho robo. Prijeten videl pa so napravile polne košare teloha, vresja in mačic, ki so jih prodajali v šopkih po 5 ali 10 dinarjev.

Na sejmišču je bilo tokrat izredno živahno. Od 810 pripeljanih prašičev so jih prodali 729. Za manjše so zahtevali od 5000 do 7000 din, za večje pa od 7000 do 23.000 din.

Pozdrav domačin

ALOJZ GLUSIC iz Gor. Jesenic pri Mokronogu, ki služi vojaški rok v Karlovcu, lepo pozdravlja starše, sestro, brata in vse sorodnike ter jim želi mnogo uspehov v letu 1958.

ojačati z avtobus. To so predlagali tudi volivci na Suhorju.

Belokranjska progna proti Vinici je bila prav tako predmet razprave v Metliki. Res je, da ta progna nima večjega pomena za vso državo, za belokranjsko gospodarstvo pa bi bila velikega pomena. Večji del spodnješa stroja proge je dogotovljen. Potrebno bi bilo našti možnosti, da bi dokončali progno vsaj do Kanizarice. Z njo bi povežali največja črnomaljska podjetja: ZORO, BELT, BELSAD in rudnik v Kanizarici, približali pa bi železniško progno tudi dragačuški dolini in gozdovom na Tančji gori.

Govorili so tudi o kmetijstvu in gospodarskem načrtu za povečanje kmetijske proizvodnje. Oba navzoča kandidata sta menila, da je treba vse probleme reševati vzporedno v mejah možnosti. Vsekakor je potrebno, da bodo izvoljeni poslanci v steinerni stiku z volivci, ker so v tem jamstva za najbolj pravilno reševanje skupnih vprašanj.

Marljiva kokoš

Kokoši, ki jo ima že trinajst let poljedelec E. Bore iz Srbije Crnje v Vojudini, ne moremo očistati, da ni donosna. Do sedaj je znesla okrog 2400 jajc, od katerih vsako ima dva rumenjaka; izvalila je tudi 23 gnezd s skupno 350 piščanci.

SPREJMEMO VEČJE ŠTEVILO DELAVCEV ZA ODVOZ SMETI

Pogoj: odslužen vojaški rok. Samska stanovanja in hrana preskrbljena. — Prijavite se osebno do 5. marca 1958 pri

MESTNEM ZAVODU »SNAGA«

Povšetova ulica 12, LJUBLJANA

Kratke IZ RAZNIH STRANI

● Ameriški veleposlanik v Moskvi Thompson je izročil sovjetskemu zunanjemu ministru Gromiku odgovor predsednika Eisenhowerja na zadnje poslično poveljstvo. Bulganin. V londonskih krogih računajo, da se bodo v kratkem začele diplomatske priprave za sestanke najvišjih državnikov Vzhoda in Zahoda. Trdijo, da bi lahko bil tak sestank avgusta ali septembra letos.

● Odpadniški oficirji na otoku Sumatri so ustanovili »neodvisno« vlado, ki ne priznava sodne in izvršne oblasti. V Djakarti na otoku javi. Vojaško poveljstvo na Javi je izdalo nalog za aretacijo uporniških oficirjev. Medtem pa poročajo tuje časopisne agencije, da se je vojaški vodja na Sumatri že začela pogajati s tujimi družbami, da bi te izkoristile nafto in rudnine na Sumatri.

● Ameriški pilot Donald Farrell je preživel sedem dni v neprodušno zaprti kabini, v pogojih, v katerih bi verjetno prvotno prvi človek na Mesecu. Ostal je v kabini tako dolgo, kolikor bi po mnenju znanstvenikov potreboval za pot na Mesec in nazaj. Na tiskovni konferenci je pilot Farrell, ki je preživel izredno dolgo preostal, izjavil, da bi želel prvi odpotovati na Mesec.

● Ameriško letalstvo je z neko družbo sklenilo pogodbo o izgradnji rakete na atomski pogon. Ta raketa bi lahko preletela večje dele vseh ameriških ladij daleč izven atmosferekega plašča Zemlje. Jedrska raketa bi potrebovala le nezadostno količino goriva, medtem ko bi ves preostali prostor, ki bi dober zavarovan pred radioaktivnim sevanjem, na razpolago potnikom ali tovoru.

● Severnovzhodne predela ZDA so zajeli veliki snežni viharji. Po prvih poročilih je izgubilo življenje 38 oseb. Na tisoče prebivalcev v odročnih krajih je odrezanih od glavnih središč. Marsikje je popolnoma ustavljen avtomobilski in železniški promet, na stotisoče ljudi pa čisti sneg po cestah. Na nekaterih krajih so zameli visoki do pet metrov. Guvernerji v zveznih državah New York, Pennsylvania in New England so razglasili izredno stanje.

Naše jeklo

Lani je znašala naša produkcija jekla nad 1 milijon ton jekla; okrog 200.000 ton več kot leta 1957. Pred vojno je dala vsa jugoslovanska industrija jekla le 235.000 ton na leto.

VENDARLE NEPRILJUBLJEN

— Kako, kaj res nihče nima vžigalce? (Iz Ježa)

DOSLEJ: 26 PRIDELKOV HKRATI...

O delovnih programih kmetijskih zadrug Suhe krajine — Kje je pot k blagostanju?

njihovih površinah je 860 kilogramov na hektar, povprečno razmerje med beljakovino in škrobom pa je 1:9, namesto 1:8. To pomeni, da je seno težje prebavljivo in za krave in mlado živino povsem neprimerno. Zato so proizvodni stroški za en liter mleka in en kilogram prireje žive teže veliki in čisto presežejo prodajno ceno, če bi računali dnevne prodajne cene porabljenega sene in prodajne cene mleka in živine. Pri sedanjem številu živine (všetvig nje) nam za zadostno krmiljenje manjka 190 vagonov sene in detelje. S primernim gnojenjem je pa mogoče zvišati pridelke sene in detelje za 977 vagonov, kar pomeni pri ceni 8 dinarjev za kilogram povečanje vrednosti proizvodnje sene in detelje za več kot 78 milijonov dinarjev.

Letos je v planu pitanje 360 govedi. Kmetje pitajo predvsem odraslo goved. Če bi pitali telečja, bi zaradi manjših stroškov priranja in aprično boljše cene pridobili nad 12 milijonov več dohodka pri pitanju.

Kmetje odkupijo na novomeškem sejmišču letno okrog pet tisoč pujskov. Pri povprečni ceni 15 dinarjev pri kilogramu, bi to pomenilo tri milijone dinarjev več dohodka letno.

Poljedelstvo v Suhi krajini je tudi treba preumeriti. Predvsem naj se zmanjša število poljedelskih kultur na tiste, ki imajo glede na proizvodne pogoje svoj gospodarski račun. Nadalje je potrebno več priznati semen in zaščitnih sredstev ter umetnih gnojil v kombinaciji s hlevskim gnojem, na osnovi zožitve poljedelskih kultur pa vključiti v proizvodnjo pridelovanje zdravnih želišč.

Danes se ukvarja suhokranjski kmet s 26 poljedelskimi kulturami, z vsako nekaj, večje površine so le pod žiti, krompirjem in deteljico. Zato so že majhne njivske površine še bolj razdrobljene, zaščita rastlin težnja in proizvodni stroški ponekod višji od prodajne cene pridelkov.

Pšenica se prideluje na 330 ha, povprečje donosa zadnjih dveh let je 1040 kilogramov po hektaru. Delni pogoji za pridelovanje pšenice so le na približno 200 hektarih, kjer je možno s sortnim semenom in kombiniranim gnojenjem doseči pridelke 2500 kilogramov po hektaru. S setvijo pšenice na 200 hektarih s pridelkom 2500 kilogramov po hektaru bi dosegli povečanje vrednosti poljedelske proizvodnje za približno 6 milijonov 700 tisoč dinarjev (misljena setev samo na 200 hektar). Na preostalih površinah, ki bi jih pridobili z zmanjšanjem površin pod pšenico to je na 130 hektarih, bi s gojitvijo zdravnih želišč dvignili dohodek poljedelstva za približno 36 milijonov dinarjev. Za gojitev zdravnih želišč so v Suhi krajini odlični pogoji. Lep dohodek bi lahko prinašala destilarna, ki bi bilo možno zgraditi na tem področju takoj, ko bi se gojitev zdravnih želišč uveljavila.

Na 200 hektarih bi lahko sejali hibridno koruzo in dosegli pridelke pet tisoč kilogramov po hektaru. Prot sedanjemu dvelletnemu povprečju 1400 kilogramov po hektaru bi pomenila setev hibridne koruze na 400 hektarjih povečanje vrednosti proizvodnje za 21 milijonov 600 tisoč dinarjev.

Končna rekapitulacija kaže, da je možno povečati vrednost proizvodnje v kmetijstvu za 178 milijonov 300 tisoč dinarjev in bi se s tem povečala vrednost kmetijske proizvodnje na gospodarstvo za približno 127 tisoč dinarjev in če bi kot čisti dohodek ostalo za gospodarstvo 30 odstotkov tega, ko so se od bili večji izdatki, bi odpado čistega na gospodarstvo okoli 38 tisoč dinarjev, kar bi ogromno pomenilo za dvig življenjske ravni suhokranjskega kmeta.

Nujnih ukrepov terjata tudi tista panoga suhokranjskega kmetijstva, kateri je treba posvetiti vso skrb, to je sadjarstvo. Čiščenje in škropljenje sadnjakov in prehod od ohlenske sadjarstva na kompleksno — to troje je potrebno za obnovo in razvoj sadjarstva na tem področju. Na slabših zemljiščih je treba še naprej saditi višnje.

Za vinogradništvo sedaj ne bi predvidevali posepevalnih del, ker bo sčasoma treba rešiti vprašanje hibridne trte, ki danes močno obremenjuje gospodarstvo.

Milan Somica

ZA OBCINSKI PRAZNIK CRNOMELJA

ČISTITAJO:

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR CRNOMELJ, Občinski komite ZKS Črnomelj, Občinski odbor SZDL Črnomelj, Občinski komite LMS Črnomelj, Občinski sindikalni svet Črnomelj, Občinski odbor ZB NOV Črnomelj, Občinski odbor ZVVI Črnomelj, Občinski odbor rezervnih oficirjev Črnomelj

TVD PARTIZAN CRNOMELJ, DRUŠTVO PRIJATELJEV MLADINE CRNOMELJ, TURISTIČNO DRUŠTVO CRNOMELJ, SAHOVSKI KLUB CRNOMELJ, TABORNIŠKA DRUŽINA BELIH BREZ CRNOMELJ, PROSVETNO DRUŠTVO MIRAN JARC CRNOMELJ, DRUŠTVO ZA NAPREDEK GOSPODINJSTVA CRNOMELJ, OBCINSKI ODBOR LJUDSKE TEHNIKE

Delovni kolektivi:

RUDNIK KANIZARICA, BELSAD CRNOMELJ, BELT CRNOMELJ, BEGRAD CRNOMELJ, Belokrajinka Črnomelj, »ZORA«, žaga in mlin, Črnomelj, Kovinar Črnomelj, Podjetje Mizar Črnomelj, Mesarija Črnomelj, Mizariska zadruga Črnomelj, Pekarija, Črnomelj, Gostinsko podjetje Črnomelj, Frizersko podjetje Črnomelj, Opekarna Kanizarica, Čevljarsko podjetje Črnomelj, Planina, Siviljsko podjetje Črnomelj, Vodovod Črnomelj, Kmetijska zadruga dleščiči, Kmetijska zadruga Dragatuš, Kmetijska zadruga Vinica, Kmetijska zadruga Stari trg, SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE CRNOMELJ, TRGOVSKO PODJETJE POTROŠNIK CRNOMELJ, KMETIJSKA ZADRUGA CRNOMELJ, LEKARNA CRNOMELJ, ZDRAVSTVENI DOM CRNOMELJ.

Po štirinajstih letih

Dan je sončen, kar pretopel za sredino februarja. Vse mesto se koplje v mili svetlobi; s postaje se vsipajo kot roji čebel ljudje, ki so prišli po opravih na občino, v trgovine in k obrtnikom. Po tlakovani cesti zavijajo mimo spomenika letalcev v mesto, kjer je danes živahno kot že dolgo ne. Onstran Doblčanke se svetijo poslopja železnic, še bolj zadaj stavbe Belsada in tam čisto za smrekami odhajajo belokranjski rudaři po kruh v črno zemljo. Iz delavnice brnijo mizariski stroji, čevljarji pridno nabijajo, pletilje nove BELOKRAJINKE pa nič ne zaostajajo za ritmom dela v mestu, kjer začetni živahen utrip na vsakem koraku.

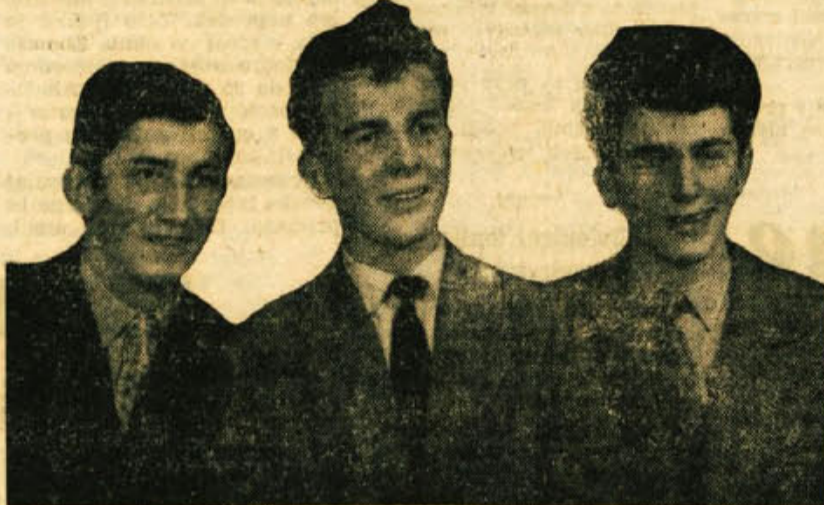
razvito podeželsko mestce. Vsa Bela krajina je imela takrat 88 stalnih delavcev in še ti so bili vsi v črnomeljski občini. Izseljevanje v tujino, odhajanje z doma za skromnim zašluzkom, borno življenje — to je bila pesem tistih dni. Črnomelj 1941. Množičen odziv v Osvobodilno fronto. Prvi organizatorji in udeleženci oboroženega odpora proti okupatorju so iz Črnomelja. Boj se razrašča, narod dviga glavo. OF ni samo politično vodstvo; je hkrati tudi že organ oblasti. Postavlja temelje, da ljudstvo med revolucijo prevzame oblast v svoje roke. Sredi najhujših borb za osvoboditev rastejo prvi organi nove oblasti.

novitev Slovenskega narodno osvobodilnega sveta je mejnik in temelj in najtežjih borbah priborjene ljudske oblasti. Osvobodilni boj je pravzaprav že izbojevan; zdaj so pred nami priprave za ureditev novih, nič manj težkih nalog, saj bo skorajšnemu uničenju nemškega fašizma in osvoboditvi celotne slovenske domovine sledil še težji boj za obnovu in nadaljnjo, novo graditev. Prvič v naši zgodovini imamo lastno državnost v federativni Jugoslaviji in prvič svoj lastni parlament. Črnomelj 1957 Sredi mesta se beli zgodovinski Prosvetni dom. Iz dimnikov tovarn silijo dim, ropot

se v zadnjem desetletju spopadli s kopico težav, nalog in dolžnosti, da bi bilo nam, predvsem pa našim otrokom, lepše in boljše na svetu. Dan je sončen, kar pretopel za sredino februarja. Mesto se koplje v mili svetlobi. Na vsakem kopraku čutiš živahen utrip delavnih ljudi Črnomelja, ki dobro vedo, da je bila doslej prehojena pot dostojna vseh žrtev, ki smo jih dali za življenje in srečo v svobodni in neodvisni domovini. Sreca pa kar ne more verjeti, da je od tistih pomembnih dni preteklo 14 let. In vendar že prihaja štirinajsta pomlad, odkar so odpodanci iz vseh slovenskih pokrajin sprejeli na I. zasedanju našega prvega parlamenta v Črnomlju za nas in naš obstoj vrsto tako pomembnih sklepov in odlokov. Čas beži, spomini ostajajo. Spomini, prepleteni z novim ustvarjanjem in novim življenjem...

Kaj zato, če bo na plašču ali v podplatih luskaj! Mi se pa le vozimo! Saj mama res ne more biti huda nanje, ko vidi svoje vesele »maršičke« na stopnišču pri novem črnomeljskem mostu, kamor sonce dopoldne kot našla pošilja svoje tople žarke.

Črnomelj.

»Predstavljamo vam zmogljivo skupino črnomeljske gimnazije, ki bo na velikem tekmovanju mladine v Ljubljani zastopala Dolenjsko gimnazijo. Predsednik: Peter Popovič, Ivan Kobarič in Julij Nemanin.«

Kočevo, oktobra 1943. Izvoljeni odposlanci slovenskega naroda ustvarijo — hkrati s podobnimi zbori drugih jugoslovanskih narodov — pogoje za drugo zasedanje AVNOJ. Delegati se vrnejo iz Jajca. Črnomeljski jih radostno sprejema in pozdravlja; mesto slovi kot partizanska prestolnica, diha, gori in živi za osvoboditev in novo življenje.

Črnomelj, februarja 1944. Iz vseh strani prihajajo od ljudstva izvoljeni odposlanci. Prvič v naši zgodovini zaseda prvi slovenski parlament. Ustaje strojev odmeva na vse strani, živahen promet spremlja mlado in staro, ki hiti po najrazličnejših opravkih. 1200 industrijskih delavcev živi danes v občini, ki je imela pred 17 leti kruha komaj za 86 garačev... Skoraj 2500 pa je že vseh delavcev in nameščencev v obrti, industriji, trgovini, prometu in drugih vejah gospodarstva. Kdor je poznal Črnomelj pred vojno in ga vidi danes, ta mora priznati velik napredek mesta in njegovega zaledja.

Veliko je bilo zgrajenega, urejenega in napeljanega v povojnih letih. Seveda še ni vse tako kot bi si vsi želeli; želja po najrazličnejših dobrinah je še vedno večja od možnosti, ki jih imamo za njihovo ureditve. Pa vendar, ko govoriš s Črnomeljcem, napredka mesta niče ne zanika. Skoraj 2 milijardi na leto že znaša zdaj vrednost v občini ustvarjene proizvodnje! Komaj pred 14 leti pa so odposlanci slovenskega naroda prav tu, v Črnomlju, postavljali temelje naše državnosti... Štirinajst let. Marsikje v svetu v tem času še niso zbrisali niti najhujših ran, ki jih je pustila vojna. Mi pa smo

Za naš praznik

Delovno ljudstvo občine Črnomelj letos že petič praznuje svoj občinski praznik, tokrat v nedeljo, 23. februarja, spomin na zgodovinski datum I. zasedanja »SNOS« (19. do 20. februarja 1944).

- Družbena organizacije so in še bodo v počastitev tega praznika pripravile sledeči program:
15. februarja je priredila Koncertna direkcija iz Ljubljane v Črnomlju »Koncert opernih arij in recitacij«.
16. februarja je priredil Partizan v Črnomlju pokalni turnir ob sodelovanju klubov športnikov Črnomelj, Metlika, Semič, Gradec in garnizon Otavec. Turnir bo trajal od 16. do 23. februarja 1958.
17. februarja je priredila strelska družina Črnomelj tekmovanje v streljanju z zračno puško v prostorih Komende.
19. februarja: ob 10. uri priredi Partizan Črnomelj stafetno patrolno tekmovanje z obiskom spominskih plošč na področju občine Črnomelj. — Ob 19.30. uri v Domu ljudske prosvete nastopajo »Veseli planšarji« z zabavnim programom.
21. februarja: ob 9. ure dalje jubilejni šahovski turnir najboljših šahistov Dolenjske in Bele krajine v šahovskem klubu Črnomelj, ki bo trajal od 1. marca. Ob 19.30. uri priredi Svoboda iz Kanizarice v gasilski dvorani na Vinici »Veseli zabavni večer«.
22. februarja: ob 19.30. uri priredi PD »Dušan Jereb« iz Novega mesta »Novomeški nagradni veseli večer št. 1«.
23. februarja: ob 6.30. uri budnica mestne godbe. Ob 9. uri slaynostno zborovanje v Domu ljudske prosvete v Črnomlju ob sodelovanju zabavnega orkestra Radia Ljubljane pod vodstvom Bojana Adamiča. Ob 15. uri bo v kino dvorani na Vinici igral zabavni orkester Radia Ljubljane. Ob 19. uri nastopi v kino dvorani v Dragatušu s svojim zabavnim orkestrom Radio Ljubljane. Ob 15. uri uprizori KUD Miran Jarc iz Črnomlja v osnovni šoli v Adlešičih koncert narodnih in umetnih pesmi.
Na te prireditve vabi vse prebivalstvo

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR CRNOMELJ

Pokaži kaj znaš...

V četrtek popoldne se je v gimnaziji ustavila tudi ekipa Radia Ljubljane, da bi izbrala najboljše Črnomeljske za oddajo »Pokaži kaj znaš«. Prijavilo se je 16 skupin in posameznikov.

Jože Judnič, ki dela v Beltu, je zapel dve znani popevki. Na žalost ju je premalo naštudiral, čeprav ima zelo lep glas. »Teh pesmi sem se naučil pri vojakih,« je povedal komitist. »Radio pa sem kupil šele pred dvema dnevoma.«

»S prijavitelci sem srednje zadovoljen. Pričakovali smo več, sicer pa je tudi to že uspeh, če od 16 prijaviteljev pridejo štirje do Ljubljane...«

»Kozarček si nalijmo...« je ubrano zadonelo po prostoru in kazalo, da je bila tudi komisija zadovoljna, ker je kvartet posnel na trak. Jože Prhne, Alojz Kočvar, Jože Stefančič in Pero Malič imajo kar precej upanja, da bodo eno od prihodnjih nedelj nastopili pred komisijo v Ljubljani. Skupaj so peli nazadnje pred štirimi leti, toda ta akcija jih je prebudila, da so spet »kero rekli«.

Clan komisije in glasniki urednik pri Radiu tovariš Vodopivec je povedal tole o avdiciji: »Čeprav je bila avdicija v šoli, se je nabrala cela množica radovednežev, ki so s smehom in občudovanjem spremljali svoje talente. Član komisije in glasniki urednik pri Radiu tovariš Vodopivec je povedal tole o avdiciji: »Čeprav je bila avdicija v šoli, se je nabrala cela množica radovednežev, ki so s smehom in občudovanjem spremljali svoje talente. Član komisije in glasniki urednik pri Radiu tovariš Vodopivec je povedal tole o avdiciji: »Čeprav je bila avdicija v šoli, se je nabrala cela množica radovednežev, ki so s smehom in občudovanjem spremljali svoje talente. Član komisije in glasniki urednik pri Radiu tovariš Vodopivec je povedal tole o avdiciji: ...«

MI VEDNO USTREŽEMO...

Tudi trgovina z mešaním blagom ni ušla našemu notosu. Police so napol prazne, ljudi pa poln lokal. »Malo brže bi se pa moglo zakukati,« je menil prileten možiček z značilnim belokranjskim naglasom. Dekle, s katerim sva stala skupaj pred prodajalno mizo, sem vprašal, če vso specerijo tukaj kupuje. Debelo me je pogledala: »Al' ste smešni! Nekaj tukaj, nekaj tam, v Desincu nimamo trgovine in moramo eno uro daleč v Črnomelj... Dolenjski list pa redno jemljemo!«

»Dajte mi mehke, saj vidite, da nimam nobene škrbine več!« »Kakor želite, mi vedno radi ustrezemo!«

VODA PA SMRDI!

Za cigarete in dva deci... Franc Kokič iz Bircne vas je cestni prometnik, v Črnomlju mu je všeč, le plačo ima premajhno: »Desetega mi že za cigarete zmanjkuje, da na dva deci ne pomislim! Saj veste, menza je pet jurjev... Ceste pa trije pometamo, zraven pa še čistimo kanale in vse drugo...«

Včasih je treba malo pokritizirati. Gospodinja se najbolj na tekočem, pa smo vprašali Urhovo Lojzko, kaj meni o preskrbi v Črnomlju. Takole je povedala: »Zelenjavje je malo, na trgu skoraj ni nič. Včasih jo je sicer dobili v trgovini, toda tudi tam je draga. Jabolke sploh nimamo. Čež zimo so nas reševali pomaranči in limone, ki jih je bilo dovolj. Jajčka so po 12 in 13 dinarjev. Preskrba z mesom je dobra. Prav gotovo imate tudi posebne probleme...« »To pa, mleka je poleti dovolj, mlekarna pa nobene; pozimi ga ni niti za smrt rešiti. Nujno potrebujemo mlekarno,« in, kot da so jo šele sedaj spomnila: »...je bolj na zdravju vodo. Ta, ki jo imamo, tako smrdi, da se sploh ne da porabiti.« No, novi vodovod bo rešil njo in vse Črnomeljce. Pozbala je otroka, ki je s svojim kričanjem na vsak način hotel priti v tale intervju in nadaljeval: »Ne morem razumeti, zakaj je kruh dva dinarja dražji kot v Ljubljani in za štiri dinarje dražji kot v Kočevju. Tudi šlemje so za isti denar manjše kot drugje...«

»A... bejžte ženske!...«

»Kaj pa žiloz?« »Po sedemdeseti!« »A... bejžte ženske, raje meša kupim...« Antonio Urbas, kar prvo od gospodinj, ki smo jo srečali pri stojnicah, smo vprašali kako je kaj zadovoljna s trgovin: »Ja nimam kaj prigovarjat... le precej drago je in putra večkrat nemamo.«

V sredo Dolenjski list, v soboto Tovariši, jutri brzojavko o smrti strica v Ameriki in v torek spet pismo od dragega, ki je pri voljakih v Kragujevcu — vse ima tale črnomeljski znanec v svoji torbi. Najraje pa ga srečujejo upokojenci sadnjega v mesecu.

40 BRIGADIRJEV

O delu mladinske organizacije na gimnaziji nam je povedal predsednik Ivan Klobčar tole: »Preteklo leto smo bili tretji najboljši aktiv v Sloveniji. Naša folklorna skupina nastopa na proslavah, mladinski orkester pa nam igra na plesnih vajah. Tudi športno se udeležujemo, saj so naše rokometalske druge v Sloveniji. Imamo še strelski, namiznoteniški in debetni krožek.«

»Kaj pa avtocesta?« »Zanimanje je veliko, le nekateri lanski brigadirji so nezaupljivi, ker so jih v Ljubljani potegnili z obljubami. Vseeno pa nas bo več kot štirideset!«

Ce ni drugače, se stisne novo podjetje kar v navadno hišo, kot je to storiła nova črnomeljska BELOKRAJINKA, znano pletiljsko podjetje.

»Pravi, da imate stike z ljubljansko VII. državno?« »Seveda. Ljubljancem smo nepovedali tekmovanje v učnem uspehu, tekmujejo pa tudi na športnem področju. Skupaj smo bili v zimskih poletnicah na Mlani gori in poleti bomo tam počistili terene za smučanje. Tudi taborili bi radi, njihovi in naši taborniki; najbrž bodo skupaj v taboriški brigadi kje ob Krki.«

Napredek Starega trga

Mimo javne razsvetljave, ki so jo napravili v jeseni, ima Stari trg sedaj tudi javno tehtnico; ta je bila v dolini reze zelo potrebna. Po vasi nameravajo zasaditi okrasno drevje in so jame že izkopali. V načrtu imajo tudi zgraditev pločnika, zato da bo glavni del vasi uredjen kar lepo in sodobno.

NAŠE MESIO

Rodil sem se v Črnomlju. Zato ga bom tudi opisal. Pred davnimi časi so nam vladali tujci. Naši kmetje so jim morali tlačaniti. Začeli so se upirati. Ko so bili graščaki premagani, so nam zavladali Avstrijci. Po prvi svetovni vojni so nam vladali krakji. V drugi svetovni vojni je bila Bela krajina najprej osvobojena. Po vojni se je Črnomelj izpremenil. Prej sokolski dom se je spremenil v prosvetni dom; obložen je z marmorjem. Na ploščo so slike, ki nas spominjajo na osvobodilno borbo. Zidajo bloke in hiše, da bodo delavci imeli lepa stanovanja. Črnomelj je vedno lepši. Vedno več je tovarn in delavnic. Tovarne in delavnice gradimo zato, da bodo naši starši in mi, ko bomo dorasli, zaslužili, da bomo lepo živeli. Črnomelj, 14. 2. 1958

FRANCI ZAJC 3. a razred osnovne šole

Sto tipk — sto glasov

»Naš internet je kakor harmonika. Vsak golovec je zase tipka in vsak po svoje reagira na življenje okoli sebe. Prav zato, ker so otroci tako različni, menim, da se na vsakega kader za dijake domove pošilja premalo pozornosti.« je povedala tovarišica ANICA JAKŠE, upravnikinja dijaškega doma v Črnomlju. Marsikatere golovec tibi domu bolje kot toma, so pa tudi taki, ki jim je tukaj edini dom, ker nimajo več staršev. Od 122 otrok je 33 sinov in hčera padlih borec. Malce smo pokukali v učilnice: »Kaj pa ti?« »Matematično študiram. Smačbe z dvema neznančkama...«

V vsaki učilnici imajo tudi vzgojiteljico, le psmočetel imajo več vobode z ozirom na to, da bodo kmalu na univerzi, kjer jih ne bo nihče več priganjal k učenju. Bodniki so listi, postelje bele, jedilnica velika in svetla, dnevnica soba... seveda, spet nas je radovednost premamila, da smo pokukali v eno izmed omaric, ki so jih vsi hodniki polni: Marica Lašič, II. b — tak red, da smo osupnili: zvezki, pletenje, barvice... vse na svojem mestu kot mora biti. In ta ljubti nos je hotel odpreti se naslednjo omarico. Kaj pa to? Zmečkan papir, povabljan zvezek in skorja kruha, ki je bila nekot namazana z marmelado. Sploh cel muzej! Pogledali smo še na listek, ki je prilepil na notranji strani vrat: Branko V. II. b. Hm, fantje so pa taki! Kar mimogrede so se odprla še tretja vrata. Jan Emil II. b. Spet fant, red pa vsena tak kot mora biti. Kar odahnili smo si; Branko je torej le izjema! Sprehodili smo se po domu in se še in se pogovarjali s tovarišico upravniko o življenju mladine v njem. »Danes bodo imeli golovec sinstno večerjo — mislil! Ali jim zavida te? Pa tudi drugje imajo dobro hrano, najvše za vsakega organizacije CARE, katere pomoč smo prejeli v tako okusne stvari, da si sploh misliti ne morete...«

Učni uspeh golovcev v šoli se je izboljšal odkar pomagajo boljše dijaki slabim in višješolci nižješolcem. Imajo študijske krožke in v pedagoškem svetu internata sta dva zastopnika šole. Za zdravstveno stanje dijakov skrbi strokovni doktor Dereani, ki s poklicnim veseljem vedno prihiti, kadar je treba pomagati otroku, gripa je šla preko vseh, v štirinajstih dneh so imeli po trideset primerov... Tako minevajo belokranjski mladini dnevi v enem najljepših internatov v Sloveniji.

Cebule po 100 dinarjev venci in motovilca po dva kovača za krožnik je bilo v četrtek na črnomeljskem trgu dovolj. Na sliki: denar je treba dobro prešteti, da ne bo potem zamere...

USPELO GOSTOVANJE PEVCEV IN IGRALCEV V PROSVETNEGA DRUŠTVA JANEZ TRDINA

Tri odstotke navzgor

O polletnih učnih uspehih na gimnaziji v Črno mlju

Pred občinskim praznikom Črnoljanci smo naprosili tudi ravnatelja črnoljske gimnazije prof. Andreja Peška, da nam je povedal nekaj o uspehih dijakov pri letošnji polletni konferenci. Takole pravi med drugim:

Letos je vpisanih na gimnaziji 413 dijakov — 193 fantov in 220 deklet. Dijaki nižjih razredov so predvsem iz črnoljske občine, višješolci pa so iz vseh predelov Bele krajine.

Na učni uspeh so ob prvem polletju vplivale različne okoliščine, med katerimi bi omenil predvsem epidemijo gripe, ki je močno ovirala redno šolsko delo. Pouka sicer nismo prekinili, ni pa bilo mogoče imeti nove snovi, ker je veliko dijakov manjkalo in smo bili ob polletju v zaostanku. Vendar je uspeh v primerjavi z lanskim boljši v nižjih razredih za približno tri odstotke, v višjih pa za 5 odstotkov. Opažamo iz leta v leto boljše uspehe, ki potrjujejo, da se gimnazija kot šola stabilizira, da ima pri starših in dijakih vedno večjo veljavo in da se za njeno delo javnost zanima.

Poglejmo uspehe v številkah: v nižjih razredih je od 325 dijakov pozitivno ocenjenih 173 ali 53,23 odst., v višjih razredih pa od 88 dijakov 55 ali 62,5 odstotkov. Skupna pozitivna ocena na zavodu: 55,2 odstotkov. Najboljši je bil 8. razred s 83,4 odst., najslabši pa I. c s 34,34 odstotkov. Profesorski zbor je temeljito pretrpel vse vzroke za tako veliko razliko in ugotovil, da je najslabši razred dopoldanski, v katerem so kmečki otroci, ki hodijo od daleč v šolo in domarajo popoldne opravljati doma različna dela. Ti dijaki nimajo dovolj časa za učenje, prihajajo v šolo manj spočiti, prehod iz osnovne šole v gimnazijo jim pa prav tako dela različne težave. Starši navadno prvošolcem tudi ne puščajo dovolj prostega časa za igro in oddih.

Na učenje v drugih razredih je letos ugodno vplivala odredba o potrebnih izobrazbi za učenje v

obrti, ki zahteva, da mora imeti učence kakršnekoli obrti vsaj 6 razredov osnovne šole ali 2 razreda gimnazije, za kovanjarje je potrebnih 7 razredov oziroma 3 razredi gimnazije, medtem ko morajo imeti avtomobilisti, precizni mehaniki in podobni poklici celo 8 razredov osnovne šole ali pa vsaj 4 razrede gimnazije.

Velika ovira za doseganje boljših uspehov je tudi pomanjkanje kabinetov in učil, ki so med vojno v šoli zgorela. Zdjaj jih gimnazija s težavo nabavlja, dijaki pa imajo pri pouku realnih predmetov precej več težav kot njihovi vrstniki na drugih zavodih.

Pregled ne bi bil popoln, če ne bi omenili dobrih pogojev, ki jih imajo črnoljski dijaki v novem dijaškem domu, ki je med najlepšimi in najudobnejšimi v Sloveniji. Omeniti moramo tudi živahno udejstvovanje dijakov na kulturnoprosvetnem področju in v športu.

Učni uspehi, doseženi v prvem polletju pa seveda niso merilo

za letošnji uspeh in delo dijakov, saj je znano, da se uspehi konec leta, zlasti pa še po popravni izpitih, znatno dvignejo. Zato smem upravičeno reči, da je gimnazija kot najvišja kulturna ustanova v Beli krajini opravila svoj obstoj. Odprla je mladini pot tudi do najzahtevnejših poklicev. Zato jo prebivalci občine cenijo in upoštevajo.

Belokranjci na Bledu

Letos bo 13. julija velika revija narodnih noš na Bledu. Lani je bila pokazana le gorenjska obeta, na katero so bili povabljeni tudi Adleščani. Zaljam je del pokvaril nastop.

Letos se bosta revije narodnih noš na Bledu udeležili dve skupini. Nastopili bodo Adleščani s skupino tamburašev in pesalcev z dvema točkama ter Metličani z dvema točkama, kar bo posebno zanimivo za tuje turiste.

Adleščani se prav resno pripravljajo in bodo nastopili v novih narodnih nošah; upamo, da bodo poželji lep uspeh.

Dolenjski fantje pozdravljajo

Fantje, ki slušimo vojaški rok v Puli, prav lepo pozdravljamo vse Dolenjce, starše in vse domače, zlasti pa dekleta izpod Gorjancev:

Alojz Robek, Alojz Nučič, Rudolf Bratkovič, Jože Mušič, Franc Gregorič, Feliks Rogelj, Anton Martinčič, Silvester Mirtič, Franc Sinkovec, Ljudevit Uhan, Martin Mož, Matija Mihelčič, Ivan Zoran, Darko Miklavčič.

Veseli se svidenja

DOMINE BLATNIK, ki služi vojaški rok v Rumi, pozdravlja vse domače, prijatelje in znance ter se veseli skorajšnjega svidenja.

»Dolgi sta bili dve leti vojaščine, kratkočasil sem se pa dostikrat z branjem Dolenjskega lista, katerega sem vsak teden težko pričakoval. Priporočam vsem, ki imate koga pri vojakih; fanta, sina ali moža, da jim v najkrajšem času naročite domači list, ker ga vsi tako radi berejo. Tako nam piše tovariš Blatnik, ob koncu pisma pa se pošilja tople pozdrave vsem našim bralecem.

Velika skrb je bila posvečena otrokom-vojnim sirotam

V občini imamo 63 enostranskih in dvostranskih sirot. 30 teh otrok

»Planinska roža«

no novomeškemu

Prosvetno društvo Janez Trdina iz Smihela pri Novem mestu je gostovalo v soboto 8. februarja v Novem mestu z Gobevo opereto »Planinska roža«. Istega dne je opereto dvakrat uprizorilo in obkralo so bili vsi sedeži razprodani.

Naglasiti moramo, da so dosegli Smihelčani pod vodstvom dirigenta Ludvika Ahačiča lep uspeh. V iglarskem in glasbenem oziru je bilo delo dobro naštudirano. Pevci-igranci so ne le kot posamezniki temveč tudi kot celota navdušili gledalce, ki so nastopajoče nagradili z dolgotrajnim aplavzom.

Jelka Zajčeva, Marija Grosova, Martin Rožman, Dane Zupančič in Milan Zupančič, Marija Rozman, Metod Podbevšek in Franc Zrnc so se zlasti odlikovali. Jelko Zajčev poznamo, saj je že večkrat nastopil in priznati ji moramo lep napredek. Zelo ljubko je pela v sceni na oknu. Zbor je bil dobro uvežban in moramo reči, da so se tovarišu Ahačiču posrečile izvedbe nekaterih mest v opereti naravnost presenetljivo dobro.

Orkester JLA je spremljal pevške točke zelo diskretno in precizno. Obe baletni sceni,

zlasti vložek »Metuljček in cvetka« moramo še posebej pohvaliti. Metuljčka in cvetko sta izvajali hčerki tov. Ahačiča, njuna starsejša sestra pa je igrala v orkestru klavir in pokazala že precejšnjo rutino.

Vsem: zboru, solistom in igralcem, posebno pa dirigentu Ahačiču naj bo doseženi uspeh vzpodbuda za nadaljnje delo!

J. M.

Prevole so dobile knjižnico

V nedeljo, 9. februarja je Svet Svobode in prosvetnih društev okraja Novo mesto izvršil prvo nalogo v letu 1938, izmed številnih, ki jih ima v programu: Prevole v Suhi krajini so dobile svojo ljudsko knjižnico.

V šoli na Prevolah so se zbrali ob 10. uri šolarji in učiteljice. Upraviteljica je pozdravila načelnika in tajnika SSPD Slavka Kastelca, predsednika občine Zužemberk Jožeta Gosenco in upravnika Študijske knjižnice Boga Komelja. Nato se je odvijal lep in prisrčen program v

VLADO LAMUT: Bralka (kreda)

počastitev kulturnega praznika — Prešernovega dne. V lepem nagovoru je upraviteljica obrazložila otrokom pomen Prešerna, šolarji pa so peli in recitali Prešernove in druge

pesmi. Program je bil res lep, zlasti še, ker šola nima nobenega glasbenega instrumenta. Ob koncu Prešernove proslave je tov. Kastelic povedal otrokom, kaj pomeni knjiga za človeka, upravnik Komelj pa je šolarjem govoril o pomenu knjižnice za ohranitev vsega človekovega znanja in izročil knjižnico v uporabo. Knjižnica ima 222 izbranih knjig. Sredstva za nabavo knjig je dal SSPD okraja Novo mesto, strokovno pa jo je uredil kolektiv SK Mirana Jarca. Nato je predsednik občine Zužemberk tov. Gosenco izjavil, da bo v najkrajšem času preskrbel novo omaro za knjižnico. Tako je potekel lep dan, ki bo ostal suho, krajinskim otrokom v trajnem spominu.

ELEKTRIKE SE VESELE

Prebivalci gornjega dela Poljanske doline prizadevno delajo, da bi čimprej dobili elektriko. Med vama Zogozdaci, Gornjo in Dolno Podgoro ter Cepljami so že postavljene troje. Prišli so že tudi z notranjo napeljavo. Obljubljeno imajo, da love elektriko do 1. maja letos. Upajo, da ta rok ne bo prekorčen in da bodo tudi te vasi, ki so med vojno največ žrtvovali za partizane, končno imele električno luč, kot jo imajo že dve leti vse ostale vasi v dolini.

MIRENSKI DOLINI

se z novo avtomobilsko cesto odpira tujski promet

V kratkem bo zbor turističnega društva v občini Mirna-Sentrupert, na katerega že sedaj vabimo vse stare in nove člane.

Turizem na Dolenjskem se ne kaže kdove kakšnega napredka, sedaj pa, ko bo dograjena avtomobilska cesta Ljubljana-Zagreb, bo postala Dolenjska turistična pokrajina, saj ima za to vse pogoje. Ker bo cesta speljala v neposredni bližini Mirne in Sentrupert, je vsekakor potrebno, da se domačini čimbolj seznanijo s turizmom in sodelujejo s turističnimi društvi.

Kakšen je namen tega društva? Da turista, tuja, primeroma preskrbi s hrano in stanovanjem, oziroma da ga obvesti, kje bi to lahko dobil. Tuje bi moral tudi zvedeti, kje so znamenitosti in turistične točke, ki jih je vredno pogledati. Člani društva pa naj bi skrbeli tudi za to, da domače vasi čim bolj lepo uredijo, zlasti pa da poskrbijo za pitno vodo. O tem je bilo že dosti govora na raznih sestankih, vendar je bilo doslej kaj malo storjenega. Prav

Dr. MARTIN MALNARIČ

Pretekli teden je umrl v Dubrovniku belokranjski rojak, Črnoljanec dr. Martin Malnarič. Bil je odvet. in zelo izkušen strokovnjak. Bil je na dobrem glasu kot dober pravnik, pošten in kot človek silno skromen. Svoječas je opravil advokatsko službo v Ljubljani, nato se je preselil v Dubrovnik in od tam v hrvaškega kralja Tomislava je izdal »Tobolček, drobno, toda zelo pomembno brošuro. V njej so navedeni vsi razprav, spisov, dopisov in vseh pomembnosti, ki se tičejo Bele krajine, in to z vso skrbnostjo. V njegov literarno zapuščino, ukrepano pa je, da pride, če jo je kaj ostalo, v Belokranjski muzej v Metliki.

Naj bo ohranjen našemu občinskemu dr. Martinu Malnariču počastitev. B. R.

Ograla je tri Ane

Se mlada je, polna tistega igralskega entuziazma za oder in za življenje na deskah, ki počaka svet, poln veselja, strasti, obupa, hrepenenja, ljubezni, svet v Talijinem hramu... To je Mira Lutmanova, ki je odigrala že precej zahtevnih vlog z uspehom v novomeškem gledališču. V garderobi pred vajo sem ji zastavil nekaj vprašanj.

Christie, s katero občutij in doživljaj poln svet O'Neillove drame je podala tudi ljubljanskemu občinstvu ob gostovanju

Kdaj ste začeli igrati na odru?

»Moj prvi nastop je bil leta 1940 na novomeškem odru.«

Katero vlogo so vam najbolj ugajale? In tri zahtevne Ane (Mladost pred sodiščem, Anna Christie, Dežurna služba)?

»Katera vloga mi je najbolj ugajala, je težko reči. Izmed treh navedenih dram sem se najbolj uživala v vlogi Ane v »Mladosti pred sodiščem«. Tudi v vlogi Anne Christie sem bila zadovoljna, Dežurna služba pa študiramo sedaj, kjer igram spet — Ane.«

Same zahtevne vloge je podala Mira sproščeno, doživeto in prepričljivo. Zagrabilo nas je ob pretresljivi izpovedi Ane Daalder pred sodnikom, solze so privrele ljudem ob čustveno razgibani igri nesrečne Anne

Mira Lutman-Stella v Maughamovi drami Sveti plamen novomeškega gledališča na Delavskem odru. In zaigrala bo

suvereno tudi Ane v »Dežurni službi, ki jo študira z njej lastno doslednostjo, vztrajnostjo in mladostnim elanom. Z odlično igro je pred leti prijeto presenetila v vlogi Stelle v »Svetem plamenu«, kjer je s široko lestvico duševnih fines prepričljivo zaigrala eno najzahtevnejših vlog.

Kako se počutite na odru pred publiko, kako se življate v vlogi?

»Ko stopim na oder pred publiko, kmalu čutim, ali imam stik z njo ali ne. Zelo neprijetno je igrati, če gledalec drame ne razumejo, kar se po naših podozrežljivih odrih dostikrat dogaja.«

V kratkem času nekaj let je Mira od Snežuljčice do težke vloge Anne Christie vidno rasla v svetu velikih notranjih doživljaj Talijnega hrama. Vedno točna pri vajah, čestokrat redno trikrat tedensko v sezi sezone trdijo prosti čas, igra, živi na odru, zamišljena in vesela, kakršno je pač življenje na odru in v resnici... Mira nam bo še marsikaj povedala na odru. To je šele njena igralska pomlad... T. T.

Dobro obiskana predavanja

V občini Straža-Topolice so pod vodstvom krajevnega zdravnika dr. Lamprjeta zdravstvena predavanja. Proti pričakovanju se je zbralo v dvorani Zadrznega doma v Dol. Toplicah veliko poslušalcev in reči moramo, da predavanja že dolgo niso bila tako obiskana. Dokaz, da se ljudje zanimajo za zdravstvena vprašanja. Prav tako lep obisk je bil v Podturnu, Soteski, na Vrhnih selih in v Straži. Predavanja so bila povsod zaključena s predvajanjem filmov o raku in osebni higieni.

Posvet na razpotju

Novomeška poklicna svetovalnica med meliško mladino

Novomeška poklicna posvetovalnica je storiila letos pomemben korak naprej v svojem razvoju. Ni se aprila le v svoje prostore v Novem mestu, ampak je prišla tudi na teren med stare in mladino, ki želi na pomembnem življenjskem razpotju slišati pametne nasvete.

V Metliki je bilo zanimanje staršev in mladine za delo posvetovalnice ogromno. To dokazuje veliko število dijakov 2., 3. in 4. razreda metliške gimnazije in nekaj učencev božakovske šole (skupaj nad 600), ki so prišli pred nekaj tedni na preizkušnjo svojih

spodobnosti in po nasvet pred odločitvijo o svojem bodočem poklicu. Vsi so se zavedali, da izbrana poklica med najpomembnejšimi koraki v človekovem življenju, saj mu slabo izbran poklic lahko vse življenje zagreni. Ljudje imamo namreč različna nagajenja in različne sposobnosti, ki jih često niti sami ne moremo spoznati. Te sposobnosti pa se ne ujemajo vedno z našimi željami, še manj pa z mnogokrat spodobnost otrok z željami staršev. Prav tu pa je naloga poklicne posvetovalnice, da pomaga mlademu človeku ugotoviti njegove sposobnosti in v skladu z njimi usmeriti njegovo željo.

Anketa o željah otrok in staršev, ki jo je ob pomoči šole izvedla novomeška posvetovalnica na metliški šoli, je pokazala, da otroci in tudi starši poznajo zelo malo poklicev, ki bi jih želeli ali jih ne bi marali izbrati. Najbolj znani poklici so obrtniški (šivilja, čevljar, kmečki, učiteljski, medicinski, trgovski in detoma še spletni uradniški (knjižničarstvo, administracija, pošta itd.), torej tisti s katerimi imajo otroci ali starši v življenju največ opravka v gospodarsko zaostalih predelih. Skoraj nič pa ne poznajo raznih inštinskih in nekaterih obrtniških poklicev, ker jih še niso videli in z njimi se niso imeli opravka.

Delo poklicne posvetovalnice je nedvomno zelo koristno, zato ga je treba vsestransko podpreti. Vsekar ko zelo prav, če bo svojo delo prenesla na teren, kot je to že začela delati, kajti mnogo laže gre ekipa posvetovalnice med starše in mladino, kot pa je tem premagati najrazličnejše predsode, pomisleke in pot v Novo mesto. Mladina in starši bodo pozneje laže znali poskušati posvetovalnico tudi v Novem mestu, če jo bodo poznali že iz srečanja na terenu.

In še nekaj: razen poklicnega svetovanja, bi moralo zlasti občinsko posvetovalnico mladini mnogo več pomagati pri njihovem iskanju poti v poklic s tem, da jim pravdašno zagotovijo učna mesta. Dolenjska in Bela krajina sta še vedno pasivni deželi in učnih mest v njih še vedno zelo primanjkuje. Štiki med posvetovalnicami na podeželju in v večjih krajih bi morali biti tesnejši, referent za delo oz. vodja posvetovalnice bi moral imeti vedno na razpolago vsaj enega od nekaj učnih mest. Človek vedno zelo pomisliti, kaj bi moral sam najti učnega mesta v Ljubljani ali kje drugod. Tudi tu moramo naši mladini uglati pot v življenje!

Prijetno presenečenje

Novomeški veseli večer štev. 1. Dvakrat do zadnjega kottička polna dvorana, polna ugibanj, pričakovanj, pa tudi dvomov. Bo uspešno?

Zastor se dvigne. Pred nami igralski in pevski kolektiv z zabavnim orkestrom Doma JLA; prijetna scena, domiselna uvodna slika, pozdravna beseda napovedovalca. Stik je ustvarjen, prvi aplavz zagrmil z dlanmi v razsvetljeno dvorano in na oder. Voliteve ocenjevalne komisije, prva nagrada. Nato program: Polonica s punčko, Dolenjski fantje pojejo, Reza in Nacek, ženski duet, v kraljestvu čarovnij in Dolenjska Snežuljčica. V dvorani stikanje glav, kimanje, živahno poklanje ob hitro vrstečih prizorih na odprti sceni. Morda včasih malo manj, včasih malo več plaskanja. A to nič ne de. Vse ne bo nikdar vsem všeč. Pa razvajeni smo! Radio nam prinaša vsak dan prvovrstne (pa tudi manj prvovrstne) programe, videli smo razne skupine in gostovanja (nekatera prav nič kvaliteta in veliko slabša kot je nočejšnji večer!) in sploh — radi smo kritični. Tam, kjer sami nič ne prispevamo, morda še celo najbolj...

Drugi del večera. Nackova Ironija življenja je sprejemljiva; Ježkovo botrovanje (po obliki in vsebini) ji ne škoduje. Pa žurnal Novega mesta, Jurčkova šolska naloga (če bi odpadla, program ne bi prav nič oslabil), vmes nastopi Dolenjskih fantov (peli so odlično), zelo kvalitetni vložki orkestra in še Ribniški Urban z vsemi kublancami, rešeti, škafi in bicami. Potem nagradno tekmovanje za dobitke z veliko porcijo smeha, presenečenj in z malo manjšo merico popra v odgovorih vprašancev... Pa nič zato, zabave je bilo na ta račun še več.

Nagrade so razdeljene, točke ocenjene; še zaključna scena in nato gneča na vseh izhodi. In mnenja: »Odlično! Krasko! Zabavno! Boljši kot Veseli Kranjci! Za prvi nocoj pričakovali toliko. Lahko bi tudi kaj spustili! Še bi morali nastopiti, da pridejo vsi obiskovalci na vrsto, ki so ostali zdaj brez kart.«

Za prvič je bilo res dobro (premera verjetno boljše od ponovitve). Dolgo smo čakali na ta večer in reči je treba, da nas kolektiv PD Dušan Jereb z gostujočimi godbeniki Doma JLA ni razočaral. Mnogo truda je bilo vložnega v nastop in zanj smo prizadevni igralcem, pevcem, pomožnemu osebju in vsem drugim, ki so prireditev omogočili, lahko hvaležni. Kar je bilo v programu jžkega, bo redakcija Veselega večera lahko popravila. Talentiranih kadrov v vrstah društva ne manjka; sami so verjetno tudi občutili, kje program drsi k nevarni meji med smešnim in banalnimi. Za to, kar so nam dali, pa jim bodimo vsaj toplotno hvaležni! Amatersko delo cenimo bolj kot smo to zadnje čase zlasti v Novem mestu navajeni.

Cestitke rojaku v Ameriki

Našemu rojaku in naročniku Dolenjskega lista BOWHANU FRANU iz Sheboygana pošiljamo preko luže v daljino Ameriko prisrčne čestitke za rojstni dan.

Dragi Frank, ob Tvoji 74. letnici trtega in bornega življenja v tujini se Te spominjamo vedno hvaležni sorodniki in prijatelji. Neizbrisni so spomini nate, ko si se pred 50 leti poslovil od domačih in rojstne hiše ter si v tujini poklaskal boljšega kruha, katerega ti številna Borhanova družina na Malih Poljanah ni mogla dati. V jeseni Tvojeja življenja ti TVOJI SORODNIKI in GORENČEV JOŽE IZ ZBUR želijo še mnogo zdravih let v krogu svoje družine!

Maškara za velike in male

V soboto, 13. februarja zvečer je TVD Partizan v Novem mestu priredil tradicionalno maškardo. Nabito polni prostori Doma JLA so pričali, da se novomeško občinstvo rado zabava. Prijetno razpoloženje so napravile več ali manj dobre maske in odlično vino. Priznati pa je treba, da pravega pustnega razpoloženja ni bilo, verjetno zaradi prevelikega drenja.

Kot vsako leto je tudi Društvo prijateljev mladine priredilo otroško maškardo. V nedeljo, 14. februarja popoldne so v Domu JLA rajali šolski otroci. Opažili smo, da je med otroci vsako leto nekaj odličnih mask, pri starejših pa se tega ne da reči. Zal tudi letos stari in gledali ni bilo uvidenih in niso sedeli na znanje pripravljene sedeže, temveč so se drezjali pri vohodu, tako da prehod za male maškare ni bil moč. Dvorana JLA je za vse pustne prireditve prejemajna, zlasti otroci to še posebno občutijo.

Milena Verbančič, dijakinja 5. letnika novomeške učiteljske, je s sama napravila karakterni masko za oder. Čez dobroga pol leta bo morda na tečaju za režiranje pridobilo znanje že s pridom uporabljala v enj izmed naših dolenjskih šol.

Več poglubljenega dela

Na pobudo krajevnega odbora SZDL Dol. Toplice je bila sklicana razširjena seja Socialističnega zveze, katere so se udeležile vse organizacije in društva v kraju. Predsednik kraja, odbora SZDL je orisal politično stanje doma in v svetu ter delo SZDL in drugih organizacij in društev v kraju. V SZDL je 234 članov — 67 odstotkov vseh volivcev. Organizacija je bila najbolj delovna pri organiziranju krajevnega praznika, manj pozornosti pa je posvetila drugim stvarim. Na območju krajevnega odbora SZDL deluje 5 organizacij, ena kmetijska zadruga, 7 društev, 3

sinikalne podružnice in še tri druge organizacije. — V raznih društvih in organizacijah deluje okrog 1189 državljanov, kar kaže, da vsak volivec dela v 3-4 društvih ali organizacijah. Društva se borijo s finančnimi težavami, manjka pa tudi prostora za svoje sestanke in za kulturno delo. Ko bo do kraja dograjen oziroma prenovljen Zagradni dom, bo precej bolje. Za upravo doma je bil izbran odbor petih članov. Kino bo postal obratovlat v okviru prosvetnega društva. Glede občinskega praznika so vsi soglašali, naj bo na isti dan za vso občino Straža

Naša največja tovarna umetnih gnojil

V Prahovu so začeli graditi tovarno umetnih gnojil, ki bo največja tovarna tovarna ne samo v Jugoslaviji, ampak v vsej južni Evropi. Na leto bo dala 575.000 ton superfosfata (ke okoli 6000 ton kreolita, izredno važnega proizvoda za pridelovanje aluminija.

O železni kači in izgubljenem ministru na Dobravicah

Marsikomu Dobravice s porušeno železniško postajo niso toliko znane, čeprav ne zaradi tega, ker nimajo nobene trdne poti do sosednjih vasi in potniki za Črna jezero in Krvavci vseh raje izstopajo v Semčju ali Metliki, kot da bi šli po bližnji iz Dobravice, ampak zato, ker ljudje bolj neradi izstopajo na dobraviški postaji. Bojijo se namreč, da bi se izgubili v gozdu, kot se je nekdanji pripovedovatelj starih očancem izgubil sam minister nj. Velikanstva avstrijskega cesarja.

Ta zgodba je tako kot sem jo sam slišal, če je pa popolnoma resnična ne vem.

Ko je bila leta 1914 zgrajena belokranjska železnica, so tudi Dobravčani željno pričakovali železno kačo, ki bo pripeljala drage goste. Veselili so se, da bodo lahko na svoje oči videli gospoda ministra in mu potočili o svojih težavah. Na majhni lepo okrašeni postaji, se je zbralo storo in mlado ob izstopu v dalje. Končno je izza girščkega hraba veselo privrskala lokomotiva, vozeč »drage goste« in se ob radostnem vzklikanju čakajočih ustavila ob slavoloku z napisom »Dobrodošli gospod ministru«. Tu je minister pozdravil zbrano množico in se ji zahvalil za toplej sprejem. Nato so vsi skupaj odšli v bližnjo senco nad postajo na okrepčilo. Ker se je ta dan zaradi hude vročine precej dopolnil, so ga gošpod minister, ki je po nekaj kozarici pristne dobraviške šmrance počutil precej domače.

mahnil v bližnje koruzo. Tu je zagledal, kako se je tolsti jazbec prav lepo gostil z mlečnimi storži. Gospod minister je bil junak in se zveril baže ni preplašil, ker ni imel pihalnika s

njim; ker je bil dober tekač, je zverino prav pri vohodu v brlog zgrabil za rep. Nastala je kraljska borba, v kateri je jazbec izgubil nekaj diskov, minister pa je postal ves blaten, povrhu pa je imel še polne oči belega, ostrega prahu. Po tej lovski dogodivščini se je hotel minister vrniti na postajo, a ni vedel ne kod se kam. Videti ni skoraj nič, kričati ni mogel, edino slišal je.

Pogrešanega ministra so Dobravčani že pridno iskali, vendar brez uspeha, ker je bil vseokrog gozd. Navsezadnje je začel strojevodja na vse pretege pisati in tako zbral razkropljene goste in tudi ministra, ki je sliedi glasno piščalko in srečno prišel na postajo. Zamuda je bila precej velika in Metličani so bili že v hudih skrbih.

Od tistih časov je minister kahal jezo na zver in Dobravčane, Tistemu, ki bi mu prinesel zver živo ali mrtvo, je obljubil veliko nagrado, sicer pa je zagrozil tamkašnjim prebivalcem z vožnim blatom. Minister ni dal napraviti nobene ceste iz

Dobravice v druge vasi iz same jeze zaradi jazbeca. Končno so brlog zločinkega jazbeca izsledili in razrešena je tudi uganjka, s čim je takrat jazbec zastopal oči in usta ministru. Tisti beli prah je bil kremenčev pesek, v katerem si je stari samolar izkopal brlog. Domačini upajo, da bo ta zgodovinski brlog postal rudnik kremenčevega peska in da bo podjetje Kremen raziskalo nahajališče in seveda dalo primerno nagrado nastemu umrlega ministru.

Tudi dobraviške gospodinje, ki iz jazbečevega brloga pridno odnašajo pesek za pomivanje črnih loncev, bodo verjetno s to zgodbo zadovoljne; najbrž so jo že pozabile.

Stanko Plut

seboj, je vzel v post sol, ki jo je imel v žepu še kot ostanek malice, in jo ubral za zverino, da ji da sol na rep in se tako vrne z živo trofejjo na Dunaj. Delal pa je račun brez krmnarja. Jazbec ni bil toliko častičeljan, da bi šel na Dunaj, in jo je urnih krah ubral proti svojemu brlogu. Minister pa za

Življen sko zavaro vanje

Slovenci desetkrat več uporabljamo življenjsko zavarovanje kot Makedonci. V Sloveniji znaša letni povpreček zavarovanja za eno osebo za leto 1956 kar 178 dinarjev, znatno manj v Hrvaški — 61 dinarjev in Srbiji — 45 dinarjev, v Črni gori 33 dinarjev, v Bosni in Hercegovini 24 dinarjev in najmanj v Makedoniji — komaj 19 dinarjev.

Nevsakdanji rekordi
Brke, dolge 42 cm, je imel Roy Joh iz Glasgowa.

Brado, dolgo 3 in pol metra, je imel Norvežan Lanoseth.

Glasovni obseg, sededa največji, ima pevka Yma Sumac iz Perua, ki je gostovala tudi že v Jugoslaviji (Lani). Sumac lahko s svojim glasom zajame polnih osem oktav.

252 cm dolge kite je imela nek Owensova (v prejšnjem stoletju), ki je nastopala v cirkusu. To so bile doslej najdaljše ženske kite.

Največ prostovoljnih transfuzij krvi doseje je dal neki neznanec v Londonu — 126 krat.

Prvi brigadir

da se je razveselil našega obiska, ko smo mu povedali, zakaj smo prišli. Tudi mama se nam je pridružila in bila

Je vsa ponosna, da je njen sin prvi brigadir, prvi prijavljeneec za mladinske delovne brigade. Dejala je, da ima njen sin silno veselje do kakšnega poklica, vendar ga ona sama ne more vzdrževati. Zeli, da bi se sedaj v brigadi kaj izučil.

Jože pa nam je odgovoril: »Naročeni smo na Dolenjski list in berem ga, odkar je začel izhajati. Beremo ga radi, ker prinaša veliko novice z Dolenjske. V njem sem prvičbral o gradnji ceste. Odločil sem se takoj in se prijavil za brigado pri Marjanu Hočevarju, članu občinskega odbora Ljudske mladine Slovenije Mokronog. Ljudje v okolici so zadovoljni z gradnjo ceste, ker bodo s tem vzpostavljene boljše zveze s svetom. Izučil bi se rad za koflerja in upam, da bom v brigadi dosegel svoj cilj. Tudi jaz si hočem zaslužiti boljši kos kruha.»

Stoletna zgodba

V večji dolenjski vasi sta v prejšnjem stoletju živela župnik in učitelj. Politično sta bila sicer nasprotnika, drugače sta pa vedno bila sklupaj. Oba sta bila dobrili, le da je župnik imel večje dohodka in je znal tudi dobro gospodariti, učitelj pa je imel slabo plačo, spretno pa je znal izkoriščati župnikovo dobroto.

Cestokrat si je kaj izposodil pri župniku in »plačal« takoj z dohlonaj, vrtni pa je pozabil. Župniku je bilo takega plačila in vračanja dovolj, pa je učitelju zagrozil, da ga bo dal »sodnik« čez, če mu ne vrne vse kar mu je dolžan. Učitelj je seveda vse obljubil, ostalo pa je pri starem. Župnik je tožil. Pred razpravo je prišel učitelj k župniku, češ, vse bom vrnil, le ne tožite me. Župnik je dobro poznal vrednost učiteljevih obljub in je vztrajal na tožbi. Menil je, da

bo dobil vsaj uradno potrdilo za posojene dobrine.

Ko je učitelj videl, da bo le treba pred sodnike, je prišel tožiti: »Glejte, gospod župnik, saj imam tako raztrgane hlače, da ne morem v njih pred sodnika, čevlje pa prav tako! Ali vas ne bi bilo sram s takim raztrgancem stati pred sodnikom?«

Župniku res ni bilo vseeno, pa je učitelju posodil za tisti dan hlače in čevlje. Zjutraj je učitelj šel zgodaj z doma, tako da ga je moral župnik dohiteti s svojim vozom. Kajpada, da ga je potabil na voz. Mu vsaj ne bo raztrgal toliko čevljev.

Ko sta oba stala pred sodnikom v Mokronogu in je župnik navajal, kaj vse mu je učitelj dolžan, je le-ta odločno zavračal, da to ni res.

Vidite, gospod sodnik. Naš gospod župnik je dober možak, ali kar vidi pri meni, trdi, da je njegovo, čeprav ni. Na primer: če ga vprašate, če so tudi hlače in čevlji, ki jih imam na sebi njegovi, sem prepričan, da bo to trdil.»

»Saj tudi sol« se je hitro oglasil župnik.

»Vam nisem rekel, gospod sodnik?« je zmagovalno pripomnil učitelj. Sodnik je tožbo zavrnil.

Ce sta se stranki tudi nazaj grede peljali skupaj, ni znano.

Pol milijona zaradi sove

Pred kratkim se je v napeljavno transformatorske postaje Kleče zapletla navadna sova. Nastal je kratak stik; ptica je sicer poginila, Ljubljana pa je ostala skoraj pol ure brez električnega toka. Stali so trolejbusi, trgovine, stroji v tovarnah in posledica je bila pol milijonska škoda. (Jugopres)

Vej tujci, ki želijo preživeti letni dopust v Kostanjevici v topleni zavetju pravilnih Gorjancev in dolenjskega cvička, dobijo vse informacije pri učitelju tov. Jankoviču v Kostanjevici.

Zgodaj, a ne prezgodaj!

Kako bo s poletnim odhodom in stanovanji v Kostanjevici na Krki — Ljudje že prijavljajo Turističnemu društvu proste sobe — Nova avtomobilska cesta bo tudi Kostanjevici in njenim lepim letnim oknom v svet

Kostanjevica — prijazno in starodavno mesteca na otoku sred: Krke — vsako leto znova privablja mnoge ljudi s svojo lepoto in slikovitostjo v toplo zavetje pravilnih Gorjancev in vinskih gor. Mnogi delovnj ljudje st prav v tem kotičku slovenske zemlje želijo oddiha in naravnih lepot. Za oči je lepota na tem otoku in okolici toliko,

da jih do kraja ne more posesti noben slikar in v arcu obseči noben človek.

»Kostanjevica, prečudni kraj! V mehkem domotožju mi zaokopni srce nate. Kdo te je videl z bdečimi očmi, kdo te je spoznal? Šli smo mimno, videli bele ceste, bele hibe in šli dalje. Jaz pa sem ti pogledal v obraz kakor ljubljensmu dekletu in zdaj je moje srce bolno po tebi...« Tako bi naš pisatelj Ivan Cankar zapel slavospev Kostanjevici, kot ga je Vrhnikl.

Vsako leto prihajajo tuji iz sosednih republik, prihajajo delovni ljudje iz vseh krajev, da v tej lepi dolenjski deželici cvička in vinskih gor najdejo prijetnega oddiha. Vsako leto pa se ob tem pojavlja vprašanje, kje dobiti dovolj prenočišč za te ljudi. Mesto pa otoku je starodavno in se ne more razširati z novimi stavbami. Zato je vsako leto stiska za stanovanja in po njih velika povpraševanja. Ker bo temu tako zelo verjetno tudi letos, zato je prav, da Kostanjevici že zdaj začno misliti, kje bi dobili čim več primernih sob in stanovanj za tuje v poletnem času počitnic in oddiha.

Kljub izrabljenosti prostorov je vendar gotovo še precej ob in stanovanj v Kostanjevici, ki bi bili lahko na razpolago delovnemu človeku, kateri si želi prav v Kostanjevici preživeti poletni dopust. Turistično društvo si bo zlasti letos prizadevalo, da bi ustreglo prav vsem tujcem. V ta namen je že preskrbelo nekaj zelo lepih stanovanj in sob. Tako je učiteljica Stana Gajškova dala na razpolago vse hišo hkrati z uporabo kuhinje. Prav tako bodo na razpolago dve sobi pri učitelju Jankoviču. Tudi tov. Punduhova bo dala v poletnem času nekaj sob na razpolago. Razen naštetih so se pri tajniku Turističnega društva Jožetu Jankoviču zglasili že mnogi drugi meščani in izrazili željo, da so pripravljeni se utemeliti v hiši in prepustiti nekaj sob na razpolago tujcem in turistom.

Kostanjevici! Prijavljajte tudi drugi svoje sobe in prostore tajniku Turističnega društva učitelju Jankoviču! Ni potrebno, da je v stanovanju opremljeno razkošje; najvažnejše je le, da je prostor higieničen in snažen.

Od katere koli strani — pogled na Kostanjevico na Krki, našo »dolenjske Benetke«, je vedno privlačen in razveseljiv.

JE ALI NI?

Lov na »snežnega človeka« je v zadnjem času spet na prvih straneh svetovnih časnikov. Od XIX. stoletja dalje imamo legende, pa tudi izjave različnih strokovnjakov, da tako biše obstaja. Tibetanci pogosto govore o »snežnem človeku«, pred kratkim pa je tudi sovjetski hidrolog Pronin izjavil, da je srečal na Pamirju blizu ledenika Federčenko nenavadno prikazen. Kitajski znanstveniki trdijo, da tako biše res živi v Himalajskem pogorju. Letos spomlad bosta sovjetska in ameriška ekspedicijska skušali najti jetija, kakor tudi pravijo temu človeku. — Na sliki: stopinje v snegu, ki jih pripisujejo »snežnemu človeku«.

Slon iz komarja

Dan je lep, že kar pomladen, cesta suha. Veselo brzi po nji motorist s sopotnikom. Zadržaj — ovinek in voz s volil, naglo zaviranje, ampak tukaj je cesta polska in — bum! po tleh. Motorist in sopotnik se urno pobereta, malce pretegneta in spet z motorjem naprej; le malhne praske sta staknili pri tej srečni nesгоди. Res, vse bi bilo dobro, pa gleda sment: sosed je ta karambol opazoval izza hišnega oga. In potem, čez deset minut:

»Tone, si slišal, kaj se je preje zgodilo na cesti?« — »Ne.« — »Veš, motorist se je prevrnil.« — »Je kaj hudega?« — »Ne, le nekaj praske sta došla.«

Ampak Tone je to vnoč zaupal ženi, ta sosed in — plaz se je sprožil.

Uro kasneje v sosednji vasi, na preji: »Ženske, ste slišale, kaj se je prej zgodilo na cesti?« Ene so slišale, druge ne: »Huda nesreča!« je trdila polovica. »Ni posebnega.« je zanikala druga. Obravnavanje je bilo nesoglasno.

Novica je odjeknila tudi v tretjo vas. Prinesel je je Boštjan in zaupal sosedu. »Miha, si slišal, kaj se je včeraj zgodilo?« — »Naa; kaj pa?« — »Dva sta se prevrnila z motorja.« — »Se ne, prepeljali so ga v bolnišnico.« Ampak Miha je razsoden mož: »Zakaj v bolnišnico, če so mu možgani izstopili; saj je vendar moral biti na mestu mrtvi!« Boštjan se je počel hlatati za usedom: »Zlomka, saj res. Če je umrl, ga niso menda peljali v bolnišnico...«

Velika novica je romala od ust do ust. Vsak ji je nekaj dodal in nezgoda na cesti se je spremenila v grozno nesrečo. »Oba čisto razmesarjena, motor stlačen kot bilne! Komaj so pobrali listo mesovice motorista in sopotnika. Po vsej cesti je bilo raztreseno...«

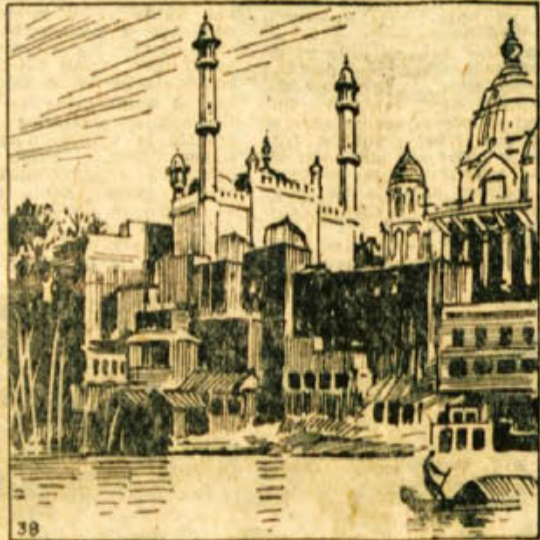
No, pa ti pride tretji dan vaščan iz druge vasi v tisto vas, kjer je bil doma »ponesrečenec«. Obiskovalec je kar zija: človek, ki so se mu na cesti razsuli možgani, hodil živ in cel pred hišo in ga celo podpravi.

»Ja... kaj ste živ?« — »Seveda sem živ, zakaj pa ne?« — »Pa tudi v gips vas niso dali?« — »V kakšen gips; zaradi lepe praske na roki, ki se skoraj ne vidi!«

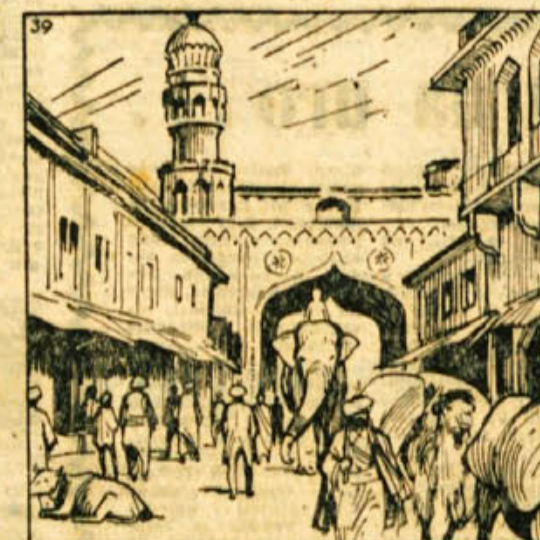
»Prekleta gobezdala!« se je obiskovalec ujezil na »novičarje« in povabil »rajnika« na pol litra.

37. Proti poldnevu se je karavana ustavila in vse živali smo privezali k drevesu, da bi počivali. Ker smo vedeli, da bomo do sončnega zahoda prišli v mesto, smo vsi uživali opoidanski odhiti. Okoli pol štiri so začeli gruliti golobi; optea je sedla in prilsuškovala. Kot žival, ki je rojena za življenje na drevu, je bil Kopi zmernom občutljiv za sume na drevsih. Kmalu je v daljavi zakukala kukavica in v nekaj trenutkih je bila karavana spet pripravljena za potovanje. Do mesta nismo doživeli nobenih posebnosti.

38. Ko je sonce zašlo, smo vstopili v Benares, najstarejše indijsko mesto. Tri tisoč let so dodajali kamen kamnu, da se je obranilo to mesto s svojimi kipečimi stolpi med bučnimi in uniučjoimi vodami syete reke. Kakor tekoča sekira se reka noč in dan zajeda v temelje tega mesta. Ponoči lahko slišite, kako šumeči Ganges grize kamnite nasipe. Zato so vsi visoki benareški stolpi rahlo nagnjeni proti vodi. Njihovi temeljni zidovi so spodjedeni kakor korenine drevca, ki so jih ogledali bobri.

39. V dolgi strnjeni vrsti smo šli skozi Benares. Sprejaj so stopale kamele, a optea, ki je ušla z moje rame, je skakala od strehe do strehe. Potem je planila spet nazaj k meni in bledetala z menoj. Jaz sem obesil čez slonov hrbet srebrna zvonca, da sta nihala na srebrni verigi. Srečavali so nas ljudje v škrlatnih in z zlatom prekanibih oblačilih in na nazidkih hiš so sedeli golobi, katerih grla so drhtela, kakor bi se tesketali mavrični kristali. Tu in tam so skozi zamrežene balkone gledali obrazi žena.

40. Nismo bili še daleč v mestu, ko je Karl stegnil trobec proti mladi ženi, sloneči na balkonski ograji, in ji vzel iz rok pahljajo iz pavilij perca. Potem je naredil gib, kakor da jo hoče izročiti meni. Zapovedal sem mu, naj se ustavi in vrne pahljajo lastnici. Toda žena je ni hotela vzeti. »O li, mali sanjač v večeru,« je dejala, »hladi se z mojo pavjo pahljajo. Tvoj slon je zelo razumen, ali bojim se, da sta oba malopridneža.« Vzel sem pahljajo, se ženi priklonil in nadaljeval pot.